

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VII.

CELOVEC, SREDA, 7. MAJ 1952

ŠTEV. 31 (491)

Zborovanje kmetov v Bilčovsu

Minulo nedeljo je bilo v Bilčovsu zelo dobro uspelo zborovanje volilcev volilne skupnosti „Kmečke gospodarske zveze“. Pobuda za tovrstno kmečko zborovanje je bila brez dvoma posrečena. Hvalevredno zamisel je sprožil zbornični svetnik Janko Ogris. 120 mož, žena in mladine, ki jim je poklicno delo kmetovanje, ki na lastni koži čutijo stiske in težave kmečkega gospodarstva, je napolnilo prostor pri Miklavžu v Bilčovsu. Zborovanje je bilo določeno za občini Bilčovs in Zgornja vesca. Iz vseh vasi imenovanih občin so se kmetje povabili v častnem številu odzvali. Poleg Janka Ogrisa, ki je prevzel prvi govor, so prispeli kot govorniki še odborniki okrajne kmečke zbornice za okraj Celovec, Lovro Kramer, tajnik Slovenske kmečke zveze, Blaž Singer in poslevoedeči podpredsednik Zveze slovenskih zadrug dr. Mirt Zwitter.

Zbornični svetnik Janko Ogris je v svojem obširnem zasnovanem govoru uvodoma poudaril, da smatra za svojo nalogo in dolžnost, da se sestane s svojimi volilci in da poda obračun in informacije o svojem delu. Naglasil je, da kandidature in izvolitve ni prevzel zaradi osebne časti, temveč zaradi možnosti dela za ljudstvo. In ker so mu kmetje zaupali svoje glasove in ga postavili na odgovorno mesto, hoče kmečke koristi zastopati, kolikor mu bo mogoče v njegovem položaju v kmetijski zbornici.

Nato je objasn timer potek dosedanjega dela v kmetijski zbornici. Objasn timer je ozadje in spletke, ki so dovedle do izvolitve OVP-ejevskega predsednika Gruberja. Več časa je posvetil zborničnemu proračunu, ker smatra, da je potrebno, da so o tem kmečki volilci poučeni. Važno je, da kmetje vedo, odkod pride denar in zakaj se porabi, ker v prvi vrsti so davkoplačevalci tisti, ki morajo denar prispevati. Ne gre pa, je dejal, da bi kmet kot davkoplačevalec denar samo dajal, „gospod“ pa bi bil tisti, ki bi ga delil. Obrazložil je, da je zbornica zvišala doklade od 15% na 125%, kar bo občutno obremenilo kmete. V ogromni vsoti izdatkov, ki jih izkazuje proračun v znesku 3.882.000.— šilingov, so postavke, ki so deloma nerazumljive, deloma previsoke, vsled česar je Ogris proti nekaterim postavkam v izdatkih ugovarjal.

Kmetijska zbornica kot kmečka ustanova pa

je brez dvoma važna in ima svoj pomen v tem, da je poklicana, da zastopa koristi kmečkega gospodarstva. Zato je potrebno pri kmetih, ki jo s svojimi davki tudi vzdržujejo, vzbuditi zanimanje za delo zbornice. Skrbeti je treba, da se bodo znali tudi slovensko govoreči kmetje okoristiti z ugodnostmi, ki jih posreduje kmečkemu gospodarstvu. Te možnosti morajo priti tudi našim kmetom v prid in naloga izvoljenih kmečkih zastopnikov je, da gredo v tem pogledu vsakemu na roke. Iz ogromnih virov Marshallove pomoči, ki so pritekali kot reka v avstrijsko gospodarstvo, niso imeli kmetje na našem ozemlju tako rekoč nobene koristi, šli so v korist le veleposestnikom in veliki industriji. Nujno je, da si bo znal tudi naš mali in srednji kmet pomagati iz virov, ki so jih bili do zdaj deležni le drugi. Tudi v tem je važna in pomembna naloga izvoljenih zastopnikov, da bodo budno pazili, da ne bodo naši kmetje v bodoče spet prikrajšani. Ko je objasn timer še druge važne zadeve, je pozval vse kmete k skupnem sodelovanju na vasi, k enotnosti, ker

gre za skupni gospodarski obstoj in napredek.

Po stvarnem govoru, ki so mu vsi navzoči sledili z vidnim zanimanjem, je povzel besedo zastopnik slovenskih kmetov v okrajni kmečki zbornici, Kramer. V svojih živahnih izvajanjih je poudaril pomen okrajne kmečke zbornice, ki je tesneje povezana s svojim kmečkim okoljem in je do nje za kmeta prva pot preko krajevnih kmečkih odborov. Raznovrstne subvencije, kakor prispevki za izgradnjo stanovanj za kmečke delavce, gnojničnih jam, sredstva za okrepitev kmečke posesti posreduje okrajna kmečka zbornica. Posebno važna naloga pripada predsednikom krajevnih kmečkih odborov, ki naj nikakor ne zanemarjajo in ne zamudijo pravočasno obveščati kmete v svoji občini, kadar velja izkoristiti kakršne koli ugodnosti, kakor na primer dobavo semenja, krmil ali umetnih gnojil po znižanih cenah.

Sledil je govor tajnika Singerja o samopomoči v kmečkem gospodarstvu. Borba za obstoj in skupne gospodarske težave narekujejo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Posvetovanje funkcionarjev SKZ

V četrtek, 1. maja, je bilo v Celovcu posvetovanje funkcionarjev Slovenske kmečke zveze, ki mu je predsedoval predsednik PO SKZ Lovro Kramer. Navzoč je bil tudi zbornični svetnik Janko Ogris in njegov namestnik Janko Janežič, kakor tudi zastopniki KGZ v okrajnih kmečkih zbornicah. Tajnik PO SKZ je orisal gospodarski razvoj v Avstriji, ocenil delo SKZ v zadnjih letih in podal glavne misli o bodočem delu SKZ za gospodarsko krepitev slovenskih kmetov in dvig kmetijske proizvodnje. Iz poročila se je videlo, da je SKZ z njenim delovanjem uspela znatno zboljšati kmetijsko proizvodnjo pri velikem številu kmetov, ki so v tem delovanju aktivno sodelovali. Kmetijski svetnik Vernik je v jednatih besedah nakazal bodoče delo o rastlinski proizvodnji kot osnovnem faktorju za utrditev našega kmetijstva. Referent za gozdarstvo Martin Zechner je opozoril na naloge v zvezi z izropanimi kmečkimi gozdovi, predsednik ZSZ Florijan Lapuš pa je dal sijajne namige iz področja kmečkega združništva. Zbornični svetnik Janko Ogris je

izčrpno poročal o Kmetijski zbornici, Janko Janežič je podčrtal potrebo vzgojnega dela v prosveti na vasi, Smolnik Feliks pa je zahteval povečano dejavnost med kmečko mladino.

Živahna razprava je privedla do plodovitih zaključkov, ki se združujejo v tem, da bo SKZ povečala svoje praktične ukrepe in napore, da bi tako varovala slovenske kmete pred nevarnostmi, ki bodo spremljali gospodarsko krizo, ki so ji vrata v Avstriji na stežaj odprta.

Tudi v Trstu je škof proti enotnosti Slovencev

Mogočni tabor Slovencev v Bazovici je pokazal trdno voljo in odločnost tržaških Slovencev — brez ozira na njihovo politično prepričanje — da nočejo več pod Italijo, da nočejo, da bi se še enkrat ponovila strašna tragedija, ki jo je slovenski življ v Trstu in na Primorskem doživljal četrto stoletja, ko so ga italijanski imperialisti hoteli iztrebiti. Za obrambo nacionalnih pravic tržaških Slovencev so enotno nastopile na skupnem taboru v Bazovici štiri politične skupine tržaških Slovencev, Osvoobodilna fronta, skupina neodvisnih Slovencev, Slovenska krščansko-socialna zveza in Slovenska demokratska zveza.

Ta enotnost tržaških Slovencev je zbolela in razbesnela italijanske šovinistične kroge. Predvsem so se demokristjani trudili in tuhtali, kako bi razbili to enotnost, kako bi vsaj katoliški del Slovencev oddvojili od enotnega nastopa za obrambo nacionalnih pravic. V tem tuhtanju in razmišljanju pa jih je zmotil nov udarec. Slovenci v okoliških občinah cone A so vložili enotne slovenske liste za občinske volitve. In v akcijo je moral takoj stopiti tisti, ki se je uspešno izkazal pri poitalijančevanju Istre v času fašizma, ki je izrinil iz Trsta do Slovencev zmerne škofa Fogarja — v prvo vrsto borbe proti Slovincem je moral ponovno stopiti tržaški škof Santin. Pred dnevi je poklical k sebi vodilne člane odbora Slovenske krščansko-socialne zveze, trdno jih je prijel za-

STARŠI!

Učitelji na dvojezičnih šolah!

Naročajte list za koroško mladino

„MLADI ROD“

Pravkar je izšla pestra dvojna številka za april in maj.

Izvršni odbor DFDL je zasedal

Na svoji seji dne 30. aprila t. l. je Izvršni odbor Demokratične fronte delovnega ljudstva razpravlj al o trenutnem političnem položaju koroških Slovencev in v smislu smernice zadnjega občnega zbora začrtal delo za poletni čas.

Iz sekretariata DFDL.

Spet nacistična himna v Nemčiji

Predsednik zapadnonemške zvezne republike profesor Heuss je pred par dnevi spet proglasil za nemško himno takozvano „pesem Nemčije“, ki so jo uporabljali kot himno tudi v času Hitlerjeve vladavine. Ob svečanih priložnostih bodo peli sicer samo tretjo kitico, ostale pa kljub temu, da ima pred vsem prva zgolj imperialistični in velenemški karakter („Nemčija, Nemčija preko vsega...“), prav tako predstavlja sestavni del himne.

Predstavniki nemške socialdemokratske stranke so izrazili svoje nezadovoljstvo nad tem, da se je predsednik Heuss prav v tem času ko gre borba za nemško enotnost dal pregovoriti od ekstremista Adenauerja in je staro pesem spet proglasil za nemško himno. To dejstvo, tako pravijo, lahko močno škoduje ugledu Zapadne Nemčije v svetu, prav tako pa tudi njenemu notranjemu političnemu razvoju.

Pieck grozi z remilitarizacijo

Predsednik vzhodnonemške republike Wilhelm Pieck je izjavil na prvomajskih proslavah v vzhodnem Berlinu, da bo Vzhodna Nemčija — ob podpori Sovjetske zveze — vzpostavila „svojo lastno vojsko“, če bi Zapadna Nemčija podpisala generalno pogodbo z zapadnimi državami. Podobno grožnjo je istega dne izrekel v Chemnitzu predsednik vzhodnonemške vlade Otto Grotewohl. (Oba pa nista povedala, ali bodo samo preimenovali obstoječe vojaško izvežbane in opremljene policijske enote v „Vzhodnonemško vojsko“ ali bodo poleg teh vzpostavili še eno.)

radi sodelovanja z ostalimi političnimi skupinami Slovencev, zaradi sodelovanja na taboru v Bazovici in sodelovanja pri volitvah. Posebno nad duhovniki v vodstvu Slovenske krščansko-socialne zveze se je ostro znesel, ker mu niso pravočasno javili, da se pripravlja tak skupni nastop, da bi ga lahko že prej pričel razbijati. Vodilnim članom SKSZ je zagrozil z ekskomunikacijo, če bodo šli še naprej po tej poti.

S tem svojim dejanjem si je škof Santin popolnoma snel krinko z obraza. Zavzel je popolnoma isto stališče kot tržaški kominformovci, — agenti Moskve, ki so zbor v Bazovici hoteli razbiti s tem, da so istočasno z zborom v Bazovici sklicali tri druga „slovenska“ zborovanja, na katera pa ni prišlo skoraj nič Slovencev. In ker kominformovci niso uspeli razbiti enotnosti tržaških Slovencev, jo skuša sedaj škof Santin. Kaj njemu mar za versko življenje tržaških Slovencev! Kaj je njemu mar za človečanske pravice tržaških Slovencev! Skrb ga samo to, kako bi bolje služil demokratski stranki in njenemu pohlepu po slovenski zemlji, kako bi se še bolj izkazal pri zatiranju slovenskega življa.

Prepričani smo, da je enotnost tržaških Slovencev za obrambo svojih nacionalnih pravic močnejša od prikritih iredentističnih namenov škofa Santina, čeprav skuša te namene prikri- vati z raznimi gesli o obrambi cerkve.

Avstrija dobi iz Jugoslavije koruzo

Avstrijsko kmetijstvo je glede živinoreje slej ko prej močno odvisno od uvoza krmil iz inozemstva. Kakor poroča „Wirtschaftskorrespondenz“, pa je inozemskih krmil trenutno vse premalo na razpolago. V najkrajšem času računajo z uvozom nad 50.000 ton koruze iz Jugoslavije. To koruzo, ki bo prispela v teku majnika, pa pri nas ne bodo dali v prosto prodajo, marveč jo bodo dodeljevali interesantom

Zastopnik trgovske zbornice Slovenije sprejema v Celovcu

V tejni, da bi se poglobile gospodarske vezi med Slovenijo na eni ter Avstrijo, zlasti pa Koroško in Štajersko na drugi strani, je trgovska zbornica Slovenije odprla v Gradcu, Strassoldogasse 10/II., svoje zastopstvo. Vodja zastopstva trgovske zbornice Slovenije v Gradcu sprejema stranke tudi v Celovcu, in sicer vsak petek od 10. do 13. ure v prostorih Urada za zvezo FLRJ v Celovcu, Beljaška cesta št. 304.

pod enakimi pogoji kakor koruzo iz ERP-uvov.

Pred kratkim so odobrili še uvoz 12.000 ton koruze, ki jo bo dobavila deloma Italija deloma pa Amerika.

Pri nedavnih trgovinskih pogajanjih je Jugoslavija zagotovila Avstriji prednost pri dobavi koruze. Če bo letošnji pridelek v Jugoslaviji zadovoljiv, bo Avstrija dobila 30.000 ton koruze iz Jugoslavije. V trgovinski pogodbi je nadalje predvideno, da bo Jugoslavija dobavila Avstriji 5000 ton svinj, od teh jih bo poslala že od maja do julija 1440 ton, nadalje 70.000 ton rud, 1000 ton železnih zlitin ter 600 ton bakra.

Te dni bodo na Dunaju zaključena trgovinska pogajanja z Dansko, posebna trgovinska delegacija pa je odpotovala v Sofijo, da na novo uredi trgovinsko zamenjavo z Bolgarijo. V naslednjih tednih in mesecih pa se bo Avstrija pogajala o zamenjavi blaga z vrsto drugih držav, med temi z Brazilijo, Portugalsko, Poljsko, Madžarsko, Romunijo in Turčijo.

Priskrbite si čimprej vstopnice za gostovanje ljubljanske drame

„Vsem onim, ki jim je do resnice“

V zvezi z občinim zborom Zveze slovenskih izseljencev je g. prof. dr. Tischler, kakor že ponovno, smatral za umestno, da poda osebno izjavo. Ker je bila neresnična, jo je moral v „Našem tedniku-Kroniki“ preklicati. Ker pa resnica boli, so v „Našem tedniku-Kroniki“ posvetili temu popravku kar cel uvodnik, kjer znova maličijo resnico. Dejstvo je namreč, da spet potvarjajo besede govornika na občnem zboru ZSI, ki je v resnici dobesedno dejal: „Žalostno je, da so se našli tudi Slovenci, ki jim še ni bilo dovolj izseljenih slovenskih družin, kakor je razvidno iz člankov v „Našem tedniku-Kroniki“ (mišljen je napad na Šimena Grossa in zlonamerna laž v članku „Ob desetletnici“ v velikonočni številki „Našega tednika-Kronike“ op. ur.) Naj bi ti gospodje raje razmišljali nad žalostnim dejstvom, da so nekateri, ki so nekdanjega „Koroškega Slovenca“ pisali, dobili nemško državno službo, bralci lista pa ste romali v KZ-te in izseljenišтва.“

To so bile besede omenjenega govornika in jih tudi mi damo javnosti v premislek. Če se kdo čuti krivega, je to njegova stvar. V resnici „bolestno“ pa je, če kdo povsod vidi le sebe. To je naše mnenje tudi glede zaslug! O „edinstvenih, neprecenljivih“ zaslugah lahko kdaj podrobneje spregovorimo. Nam se ni treba bati. To naj bo povedano enkrat za vselej resnici na ljubo „vsem onim, ki jim je do resnice“.

Kar tiče drugi del uvodnika, ki s popravkom nima nobene zveze, pozdravljamo končno nedvoumno izpoved, da je za vodstvo Narodnega sveta koroških Slovencev sicer mogoča enotnost s „katoliki“ Gruberjem, Ferlitschem, Maierhoferjem in Steinacherjem, da pa zanj ni mogoča enotnost s Slovenci v narodnih organizacijah, ki se ne podredijo navodilom teh „katolikov“ in njihovih vratarjev. To nepostojen pa je našim ljudem tudi brez razkrivanja iz dneva v dan vse bolj jasno!

Zborovanje kmetov v Bilčovsu

(Nadaljevanje s 1. strani)

enotnost in skupno prizadevanje vseh kmetov brez razlike na svetovno nazorno gledanje. Brez samopomoči ni uspeha, ker sam od sebe nam ne bo nihče pomagal. Naše skupno delo v samopomoči so naporji proti gospodarski zaostalosti, borba za pravične cene kmečkih pridelkov in proti zapostavljanju pri podporah in subvencijah.

Spoznanje nam narekuje skupno delo. Zato se kmetje združujejo v Slovenski kmečki zvezi, ki nikogar ne sprašuje po njegovi strankarski pripadnosti, marveč vabi vse kmete k sodelovanju. SKZ posreduje sodobno gospodarsko prosveto in z mnogimi poizkusi ugotavlja uspehe gnojil in semenja, s svojim strokovnim listom „Obvestila“ pa je dosegla že otipljive primere napredka. SKZ nudi nasvete in pomoč na vseh področjih kmečkega gospodarstva in kliče sosesčino k pravi vaški skupnosti.

Končno je govoril poslevoedeči podpredsednik Zveze slovenskih zadrug, dr. Mirt Zwitter, ki je poudaril, da je vse naše stremenje v tem, da bo postalo drugače po naših vaseh in sicer lepše in boljše življenje. V zaupanju vase in v skupne združene sile je potrebno premagati v sebi notranjo, organizacijsko in tehnično zaostalost, ki je predsodek iz preteklosti, ki je minula. Po starem, po načinu naših prednikov, ne gre več in potrebno je, da s pripomočki moderne tehnike in znanosti lažje, hitreje in boljše delamo in dvignemo produkcijo. Več proizvajati, več prodati mora biti naš cilj, če se bomo hoteli v konkurenci uveljaviti. Ta napredek in zboljšanje bomo dosegli le v organiziranih skupnih prizadevanjih in z izrabo ustanov, ki jih imamo za to, da pomagajo. Govornik je nato podrobneje, na podlagi primerov, na tem zborovanju spet obrazložil vlogo in pomen zadrugištva, kreditnega kakor blagovnega, ki naj združi malega in srednjega kmeta v močan in trden gospodarski faktor.

Vsem aktualnim in stvarnim govorom, iz katerih je zaradi pomanjkanja prostora naveden le kratek in zgoščen posnetek, so zborovalci pazljivo sledili, jim pritrdjevali in uspeh gotovo ne bo izostal. Naj bo to uspelo zborovanje tudi pobuda za enake shode po drugih občinah.

Atene. — Končali so se razgovori med predsednikom turške vlade Menderesom ter predsednikom grške vlade Venizelosom. Poročilo navaja, da so razgovori zelo napredovali in da bo kmalu dosežen trajni sporazum med obema državama, saj je v interesu obeh držav, da čim tesneje sodelujeta na vseh področjih.

Prvomajske proslave po svetu

V Avstriji

Posebno v povojnih letih v Avstriji 1. maj ni bil samo praznik delovnega ljudstva, ampak vedno tudi — in to pred vsem na Dunaju in v deželnih glavnih mestih — merilo za moči delavskih in tako imenovanih delavskih strank in organizacij. Tako je bilo tudi letos. Prvomajske povorke Socialistične stranke in njenih pridruženih organizacij na Dunaju se je udeležilo blizu 70.000 ljudi, v precej redkih vrstah kominformovske povorke pa je marširalo po cenitvah največjih optimistov letos samo še 15 do 20 tisoč neomahljivih napram 35 tisočem v najboljših časih KPA. Ogromna večina Dunajčanov pa je kakor vsako leto pasivno gledala ob robu ceste obe povorki. Približno enako ali pa za kominformovce še slabše je bilo razmerje med enimi in drugimi tudi v deželnih mestih.

V Jugoslaviji

Narodi Jugoslavije so svečano, z ogromnimi manifestacijami, kulturno-prosvetnimi in športnimi prireditvami proslavili 1. maj. Največje manifestacije so bile v Beogradu, kjer so maršal Tito, člani zvezne vlade, predsedil ljudske skupščine, diplomatski zbor in drugi prisostvovali vojaški paradi in sprevodu delovnega ljudstva, ki sta trajala več kot štiri ure. Ljudstvo, ki je prisostvovalo paradi, je navdušeno vzklikalo branilec neodvisnosti in svobode Jugoslavije.

Po vojaški paradi so v sprevodu nastopile nepregledne ljudske množice, udarniki, fizikturniki v športnih dresih, člani ljudske tehnike, pionirji, delavci in nameščenci beograjskih tovarn, podjetij in ustanov, člani kulturno-prosvetnih društev in ustanov v narodnih nošah, kmetje in kmetice iz okolice Beograda, učenci, dijaki in študenti, člani množičnih organizacij s številnimi zastavami in transparenti, na katerih so bili med drugimi napisi:

„Kot zavezniki v borbi zahtevamo, da se spoštujejo naše pravice v miru!“

„Ne priznamo nobene rešitve tržaškega vprašanja brez našega sodelovanja!“

„Tujega nočemo, svojega ne damo!“

„Mi smo za sodelovanje in prijateljstvo z vsemi, ki spoštujejo našo neodvisnost in svobodo!“

Velike vojaške parade so bile tudi v Zagrebu in v Ljubljani. V slovenski prestolici so poleg drugih nastopili tudi še planinski oddelki. V večini podjetij so delavci in nameščenci letos imeli štiri dela proste dni, pa tudi proslave 1. maja so trajale od zadnjega četrta do nedelje. Mnogi delavski kolektivi so napravili skupne izlete v spominske kraje narodnoosvobodilne borbe. Poseben poudarek pa je na letošnjih proslavah bil na tržaškem vprašanju, kar je prišlo do izraza pred vsem v napisih na transparentih in v slavnostnih govorih za 1. maj.

V Trstu

V znanem velikem štadijonu „Prvi maj“ v Trstu je bila veličastna proslava prvega maja v znamenju borbe za obrambo Svobodnega tržaškega ozemlja proti novemu italijanskemu imperializmu, proti njegovim neofašističnim in kominformovskim pomočnikom, za široko antifašistično borbena fronto. Neštete množice so manifestirale proti londonskemu mešetarnju in tudi sicer je nosila prvomajska proslava naših tržaških bratov pečat borbe za neodvisnost in svobodo ter pečat predvolilne kampanje, in je izzvenela v geslih, kakor: „Ne bomo priznali nobenih sklepov, ki bi bili storjeni brez nas in v našo škodo!“ — in „Nočemo biti italijanska kolonija!“

In drugod

Med prvomajskimi proslavami v Tokiu, ki se jih je udeležilo približno 300 tisoč oseb, je prišlo do hudih incidentov, ki so zahtevali več-

Ferlitsch troši javni denar za ÖVP

Denarji, s katerimi razpolagajo upravni organi, tako zvezni kot deželni in občinski, jim pritekajo po večini iz davkov, ki jih plačujemo vsi državljani, deželani in občani. Zato bi pravzaprav lahko pričakovali, da te denarje tudi dejansko uporabljajo v državne, deželne in občinske svrhe. Zgleda pa, da temu ni tako. Razni gospodje zlorabljajo te denarje, te težko pridelane in plačane davke delavca, kmeta, obrtnika itd. za poravnavo poštnih stroškov za svoja strankarska pisma.

Res se tega ne bi upali trdit, če ne bi imeli pred seboj dokaza, da gospod Ferlitsch uporablja za zgolj ÖVP-jevsko-strankarska pisma papir s svojo etiketo kot prvi namestnik deželnega glavarja in jih razpošilja v prav tako etiketiranih kuvertih, ki nosijo tudi štampiljko, iz katere je razvidno, da je urad deželne vlade v gotovini plačal poštnino za Ferlitscheva ÖVP-jevska pisma. Gospodu Ferlitschu menda ne zadostuje, da pojmuje svojo službo kot namestnik deželnega glavarja tako, da v

tej svoji funkciji piše ali si morda celo od kake deželne nameščenke pusti pisati pisma svojim strankarskim podrejenecem, ampak pusti si poštnino za ta svoja pisma tudi še plačevati iz denarjev deželne vlade, iz sredstev torej, ki prihajajo od naših davkov. Če to ni višek ÖVP-jevske nesramnosti napram deželni vladi sami in pred vsem napram davkoplačevalcem, tedaj je pač v avstrijski demokraciji dovoljena vsaka podlost za visoke deželne funkcionarje, posebno še, če so to ÖVP-jevski mogotci.

Da ne bi nekdo mislil, da si mi take trditve izvijamo iz trte, hočemo samo še mimogrede omeniti, da gre tu za razmnoženo pismo, ki ga je gospod Ferlitsch pisal načelnikom krajevnih organizacij ÖVP-Bauernbunda in v katerem demokratično „odreja“, naj le-ti čimprej zberejo članarino, ker je deželna organizacija ÖVP-Bauernbunda „nujno navezana“ na te denarje.

V Sloveniji pripravljajo kulturno-prosvetne festivale

V teku letošnjega leta bodo v mnogih krajih Slovenije velike kulturno-prosvetne prireditve. Ljubljanska Filharmonija bo praznovala letos 250-letnico svojega obstoja, operno gledališče v Ljubljani pa svojo 60-letnico. Ob tej priložnosti bodo te osrednje slovenske glasbene in gledališke ustanove priredile velike slovesnosti iz izbranimi glasbeno-gledališkimi prireditvami.

Razen teh osrednjih kulturnih prireditev v Ljubljani pa pripravljajo tudi v drugih krajih Slovenije ljudskoprosvetne prireditve.

Med temi prireditvami bo prav gotovo najpomembnejši Primorski festival, ki bo od 15. do 17. junija v Ajdovščini, kjer bo slovensko primorsko ljudstvo svečano proslavilo 5. obletnico priključitve Slovenske Primorske k matični domovini Jugoslaviji. Pri prireditvi bodo sodelovali člani raznih kulturno-umetniških skupin, mláčina in športniki iz mnogih krajev Primorske. Predvidevajo, da bo nastopilo okrog 30 pevskih zborov s skupno 800 pevci, ki bodo predvajali skladbe slovenskih primorskih skladateljev, med drugimi prav za ta festival napisano Vodopivčevsko skladbo „Naša Soča“. Nastopil bo tudi znameniti partizanski zbor „Srečko Kosovel“, ki je pod vodstvom dirigenta Rada Simonitija žel že velike uspehe doma in v tujini. Mladinske zборе pripravlja za

nastop dirigent mladinskega zbora Slovenske filharmonije Avgust Šuligoj. Sodelovali bodo tudi pevski zbori iz Trsta, Beneške Slovenije, Kopra in Koroške. Na sporedu bodo tudi gledališke kulturne predstave ter razne množične športne tekme.

Ze pred tem glavnim primorskim festivalom pa je za rojstni dan maršala Tita dne 25. maja predviden poseben mladinski festival v Tolminu.

Koroški festival, ki bo tudi letos kulturno povezal koroške Slovence z obeh strani državne meje, bo tokrat 6. julija v Guštanju. Na sporedu je uprizoritev koroške ljudske igre „Miklova Zala“, ter nastop okoliških pevskih zborov. Kakor zadnja leta bodo sodelovali tudi pevci iz Koroške tostran meje. Kot priprava za koroški festival pa bosta še prej dve večji kulturno-prosvetni prireditvi v Marenbergu in Mežici.

Prav tako v začetku julija bo v Jesenicah velik prosvetni festival ob 70-letnici jeseniškega gasilstva. Nameravajo pripraviti Foersterjevo opero „Gorenjski slavček“. Razen udeležencev iz Slovenije bodo verjetno nastopile tudi kulturne skupine iz drugih jugoslovanskih republik.

Jeseni pa nameravajo Gorenjci prirediti še širši gorenjski festival v Kranju, ki naj bi pri-

je število mrtvih in približno 1500 ranjenih. Hudi izgredi so bili tudi v mestu Koyto. Demonstranti so predvsem napadali ameriške vojaške in avtomobile. Na raznih ameriških poslopih in ustanovah so demonstranti s kamernjem razbili šipe.

Tokijsko policijsko poveljstvo je izjavilo, da po vsej verjetnosti organizacijski odbor za proslavo prvega maja, ki ga sestavljajo vodstva sindikalnih organizacij, nima nobene zveze z izgredi, temveč da so jih povzročili člani KP Japonske v službi neke tuje države. Sindikalni voditelji se bojijo, da bo zaradi teh incidentov nova zakonodaja proti subverzivnemu delovanju, ki jo pripravlja vlada, poostrena, tako da utegne ovirati delo sindikatov.

V zapadnem Berlinu je bilo veliko socialdemokratsko prvomajsko zborovanje, ki ga je skušalo motiti približno deset tisoč mladincev iz vzhodnega Berlina, vendar jih je policija po manjših praskah izrinila nazaj v sovjetski sektor. Aretiranih je bilo 31 oseb.

Drugod po svetu je prvi maj potekel mirno, razen v Mehiki, kjer je bila 1 oseba ubita in 9 ranjenih v spopadu med manifestanti in mehiško fašistično organizacijo, in v Tuniziji in Alžiru, kjer je bilo prav tako več ranjenih. Manifestanti so zahtevali neodvisnost. V Franciji, v premogovnem bazenu Douai-Valenciennes, je bilo ranjenih približno 45 severnoafriških rudarjev, ki so ob prvomajski proslavi nosili transparente z zahtevami po neodvisnosti severnoafriških dežel.

Na Švedskem so bile v Stockholmu pred španskim veleposlaništvom demonstracije proti fašistični vladavini.

Kalkuta. — Po poročilih s severnih indijskih mej je Tibet zahteval, naj se zmanjšajo kitajske zasedbene sile zaradi pomanjkanja hrane. V poročilih je poudarjeno, da je 5000 kitajskih vojakov v Lasi pretirano veliko število in da je čedalje večje nezadovoljstvo Tibetancev, ker dajejo velike količine hrane tem četam, saj je bila hrana že od nekdaj velik problem Tibeta.

Stockholm. — Predsednik švedske vlade Erlander je pozval švedski narod, naj podpira oblasti pri lovu na sovjetske vohune. Erlander je poslal ta poziv, ko je odgovarjal na vprašanja poslancev v zvezi z aretacijo sovjetskega vohuna Embona in njegovih 5 pomagačev. To skupino sovjetskih vohunov bodo v kratkem izročili sodišču.

New York. — Statistični urad OZN sporoča, da je sedaj na svetu 2.400.000.000 ljudi. Evropa brez Sovjetske zveze, o kateri statistični urad OZN nima točnih podatkov, ima 395.400.000 prebivalcev oziroma 80 prebivalcev na km².

Aman. — Velikanski obisk kobilic, ki je priletel iz Saudske Arabije v južni Jordan, je napravil veliko škodo. Kobilice so povsem uničile posevke v 200 km dolgem in 15 km širokem pasu.

kazal kulturno in gospodarsko rast Gorenjske. Predvidevajo razstavo narodno-osvobodilne borbe, razstavo slik umetnikov-samoukov ter izdajo albuma zanimivosti in prirodnih lepot Gorenjske. V načrtu je, da bi na gorenjskem festivalu sodelovali poleg raznih društev tudi znameniti umetniki — gorenjski rojaki, kot sta znana operna pevca Heybalova in Gostič.

Meseca avgusta pa bo v Trbovljah rudarsko-delavski zlet, na katerem bodo sodelovala predvsem obnovljena delavska kulturna društva „Svobode“. Hkrati bodo s športnimi prireditvami proslavili 30-letnico delavskega športnega društva „Rudar“.

Tudi na Štajerskem se pripravljajo na svoje festivale. Sredi julija bo v Mariboru obnovljena gospodarska razstava „Mariborski teden“, hkrati pa bo več kulturnih prireditev. V mariborski okolici pa bodo festivali letos še v Sentilju, v Slovenskih goricah, v Rušah in v Ptujju. Konec poletja pa bosta okrajna festivala v Šoštanju in v Logarski dolini.

Ob zaključku žetve bo v Murski Soboti „Prekmurski teden“ z gospodarsko razstavo in kulturnimi nastopi. Na prireditvi bo prikazan splošni razvoj Prekmurja v novi Jugoslaviji ter povezanost kulture z gospodarsko dejavnostjo.

Ze v četrthi do letos v jeseni v Brežicah festival bratstva in enotnosti. Ob sodelovanju kulturno-umetniških skupin iz sosednih slovenskih in hrvaških okrajev bo zopet prišla do izraza vzajemnost in enotnost delovnih ljudi dveh bratskih narodov-sosedov.

KOLENDAR

Sreda, 7. maj: Stanislav
Četrtek, 8. maj: Dionizij
Petek, 9. maj: Gregor Nacianški

SPOMINSKI DNEVI

7. 5. 1833 — Rojen skladatelj Johannes Brahms
— 1898 Revolucija v Milanu — 1943
Konec italijansko-nemškega odpora
v Afriki.
8. 5. 1945 — Brezpogojna kapitulacija Nemčije.
9. 5. 1805 — Umrli nemški pesnik Friedrich
Schiller — 1870 Umrli angleški pisatelj
Charles Dickens — 1945 Koroški
partizanski odred vkorakal v Celovec.

PEVSKI ZBORI SLOVENSKE PROSVETNIH DRUŠTEV SE PRIPRAVLJAJO

Za veliki pevski koncert, ki bo v okviru prireditve Slovenske prosvetne zveze za desetletnico nasilne izselitve, dne 18. maja v Mestnem gledališču v Celovcu, se pevski zbori Slovenskih prosvetnih društev marljivo pripravljajo. Pasamezni moški in mešani zbori so imeli pod taktirko priznanega pevovodje, ki vadi zbere na povabilo Slovenske prosvetne zveze, že vsepovsod vaje, ki se jih pevci pridno udeležujejo. Bilo pa je že tudi več skupnih vaj sosednih zborov, kamor prihajajo pevci h skupni vaji s priznanja vredno poštvalnostjo iz oddaljenih krajev, kot na primer v Bilčovsu, Kotmari vesi, Velinji vesi, Škofičah, Hodišah in Plešerki.

Mešani in moški zbori v Bilčovsu, Kotmari vesi, Hodišah in na Radišah ter moški zbori na Brnci, St. Janžu, Borovljah, Škofičah, Hodišah, St. Vidu, v Pliberku-Smihelu in drugod vlagajo mnogo truda za priprave za prireditve in bo nastop brez dvoma zadovoljil in najboljše nagradil vse udeležence, vse ljubitelje lepe in dovršeno zapete slovenske pesmi, ki se bodo 18. maja od vseh strani udeležili pevskega koncerta in gostovanja Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane.

AVTOBUSNA LINIJA CELOVEC—ZRELEC—MEDGORJE

Kakor izvemo, bo poštna in telegrafska uprava ukinila avtobusno linijo Celovec—Zrelec—Medgorje in sicer končnoveljavno dne 18. maja, ko bo stopil v veljavo novi voznik red. Poštna uprava navaja, da je ukinitve potrebna zaradi finančnih težkoč, v katerih se nahaja država in so prisiljeni štediti.

Nič nimamo proti temu, če država štedi, toda naj štedi tam, kjer lahko in kjer je dosti in dovolj gostih prometnih možnosti, ne pa pri liniji, ki je nujna potreba za zvezo prebivalstva s svetom. Prebivalstvo prizadetih krajev je navezano na celovški trg, celovške tržne dneve in na nešteto drugih opravkov v mestu. Zato je bila ta linija neobhodno potrebna in ne moremo razumeti, zakaj pričenja poštne uprava štediti ravno tukaj. Koliko je prometnih zvez iz Celovca na jezero in še parobrodna vožnja po jezeru samem ter bi bilo vsakega bolj umestno, če bi tukaj nekoliko štedili, ne pa, da bodo nam vzeli prepotrebno prometno možnost.

IVAN MATIČIČ:

Moč zemlje

PRIPOVED VASI

30

Molk. Učiteljica je pričela drhteti od razburjenja. Zbirale so se v nji vse tegobe dolgotrajnega molka, vse reve preteklih in prihodnjih let. In so se zbrale, zdaj zdaj se bodo usule iz nje, resnične in bridke.

„Tri-tri-trijadje-tuljum“, je zabrundalo v veži in vrata so zaškripala. „Dober den!“ sta vstopila Fricko pa gospod Štih, vesela, razposajena.

Gospodična je izginila, a kmetje se niso nič začudili, niti odzdravili, kakor bi prišla dva vsakdanja trobentarja. A ju ni bilo nikoli v Vrbnikovi krčmi, danes sta jo prestopila morda prvič. Kmetje se niso zmešali. Prvič ali slednjič, vseeno. Naj bi prišel gospod Šporn ali gnađljivi grof prestopil prag, naj bi vstopil sam rajski cesar, vseeno, Otavci ne trenajo niti z očesom več.

„Zum Teufel! Muzike nič, petja nič, špetira nič!“ se je narepenčil Fricko. „Pa tači možje!“

Gospod Štih se je samo smejal, prav od srca mu je vrela židana volja. Kar čvrsto sta se zasučala po šiši.

„E, Vrbnik, pijače na mizol!“ je ukazal

Fricko. „Da bodo žingali naši možje. Cvajer vina, Vrbnik, četudi kranjščega, naj se pes obesi, samo da bodo žingali!“

Vrbnik je pogledal možake: bi ali ne bi? Šmonec je vstal in se odnesel k vratom.

„No, Šmonec, počajta, bomo malo pili,“ sta mu zastavila pot.

„Zahvalim. Nič me ne žija,“ se je izrinil ven Šmonec, velik in upognjen.

Za njim se je dvignil Žiher, za tem še Brus. Fricko in Štih sta se spogledala. Saj nista imela nikake zle misli, Bog ve, da ne, samo nekoliko zavedriti sta jih namerjala. A krčma je bila gluha pusta kot sama farovška veža.

Zima je dremala dalje. Tuji duhovni pastir se je brugal za vas pa dramil ovce po hišah. — Kako gre ljudem božjim kako se počutijo? So zdravi? — Zdravi? Dro, dro, še preveč zdravi. — Hm, predpust je, nič ne rajajo? Se ne bodo nič ženili? Bi koga oklical, če hoče. — Hvala, za ženitev ne čutijo potrebe, se ne izplača. — Hm, čudni ljudje.

Res, predpust, a so žandarji kar sami korčili gori in doli, nikakih homatij ne Otavah, nikakega posla. Otavci so tiščali venomer k tlom: doli h koreninju, v bit... Kjer se poraja pomlad, kjer se preraja... Doli, kamor se povrača jesen, kjer se spočenja življenje in kjer prsteni... Doli v trup, v prerojenje, v novo

Odpri srce, odpri roke...

RAZPIS

V noči od 11. na 12. april t. l. so kmetu Avgustu Kropivniku, p. d. Zlosarju v Ljubelju pogorela stanovanjsko in vsa gospodarska poslopja z vsemi premičninami in nepremičninami. Gospodarska škoda je velika, ker je Kropivnik mali gorski kmet, ki se je komaj dan poprej na kmetijo vselil in ker so bila poslopja proti požaru zavarovana samo v predvojni vrednosti. Tov. Avgust Kropivnik je zaveden in neomahljiv Slovenec.

Ker potrebuje težko prizadeti Kropivnik nujne pomoči, vabimo vse slovenske kmete, vse koroške Slovence in vse slovenske narodne in gospodarske organizacije, da mu vsak po svojih močeh s

prostovoljnimi denarnimi prispevki

pomagamo premostiti gospodarsko stisko in obnoviti njegovo kmetijo.

V ta namen smo pri Zvezi slovenskih zadrug v Celovcu r. z. z. o. j. odprli posebni konto, ki nosi naziv

„Pomoč Kropivniku“

in kjer se bo stekal zbrani denar. Vsakogar naprošamo, da osebno ali preko svoje hranilnice in posojilnice ali pa potom poštne položnice (Scheckkonto 141.528 z nad besedilom „Erlagschein“ vpisano pripombo „Pomoč Kropivniku“) čim prej vplača na ta konto svoj prostovoljni prispevek.

Utrujmo zavest naše nerazdružljive skupnosti in pokažimo voljo za našo narodno samopomoč tudi s tem, da z združenimi močmi pomagamo svojemu rojaku, ki je brez lastne krivde prišel v silno gospodarsko stisko.

Slovenska kmečka zveza

ŠKOFIČE

Prvega maja so bili nedaleč od Holbič na polju zaposleni Karolina Bizjak, Angela Piček, Franc, Klara in Helena Berger. Popoldne okoli tretje ure je nastala močna nevihta. Ko je pričelo deževati, so se vsi peti zatekli pod neko češnjevo drevo, ki stoji osamljeno. Kmalu nato je vdarila v drevo strela. Vseh pet oseb je vrglo na tla in vsi peti so izgubili za nekaj časa zavest. K sreči ni nastala hujša nesreča in so jih mogli po prvi zdravniški pomoči prepustiti v domači oskrbi.

Ta primer, ki se je na srečo še brez težjih posledic iztekla, je svarilo, kako je ob nevihti nevarno iskati zaščite pod drevesi, posebno drevesi, ki rastejo na samem.

BOROVLJE

V petek ponoči je bilo v prodajno uto, ki je last trgovke Ane Raunig v Borovljah, vlomljeno in ukradeno za 250 šilingov sladkarij. Orožniki so vlomilce kmalu iztaknili in sicer sta bila dva šolarja. Nekaj ukradenih stvari so še rešili.

Brez komentarja

Uredništvo je prejelo dopis slovenskega izseljenca iz bekštanske občine, ki ga objavljamo brez komentarja:

Slučajno sem pri sosedu bral v „Našem tedniku-Kroniki“ izjavo g. prof. dr. Joška Tischlerja, kjer pravi, da je bil prvič izseljen iz Koroške leta 1928 in da je druga izselitev sledila 1. marca 1939 v Bregenz.

Ob tej izjavi sem se zamislil in se mi skorajda zdi, da je pač bilo nekoliko razlike med „izseljeništvom“ g. profesorja in našo izselitvijo. Kolikor vem, je izseljenec leta 1928 v izseljeništvu postal profesor, dobival plačo in ob svoji družini nemoteno živel. Če se pravilno spomnim, je od tam prišel celo kot visok funkcionar nemške „Vaterländische Front“ med nas na Koroško. V tem času drugi študirani koroški Slovenci v Avstriji nikjer niso dobili službe.

Ne dvomim, da je bila druga izselitev leta 1939 v znamenju zatiranja koroških Slovencev. Poznam jih pa mnogo med nami na Koroškem, ki so že prej in pozneje bili tirani v vse drugo pregnanstvo, ki se s službovanjem v Bregenzu pač ne da primerjati. Ti bi imeli vsekakor več pravice govoriti o svojem trpljenju!

Deset koles je bilo v Celovcu v času od 25. do 27. aprila ukradenih in sicer devet moških in eno žensko. Skupna vrednost ukradenih koles znaša okoli 5200 šilingov.

Šolar Dieter Stoklahsa, rojen 12. februarja 1938, stanujoč v Celovcu, Paulinengasse 3, je od 15. marca t. l. odsoten in se ni več vrnil.

V Wolfsbergu je treščila strela v neko gospodarsko poslopje, kjer je nastal požar, ki se je s silno brzino razširil in v kratkem času uničil poslopje do zidovja.

Sedeminsedemdesetletni vpokojenec Jožef Flamič je gnal kravo na pašo. Krava se mu je iztrgala in podrla starega moža na tla ter mu stopila na noge. Krava mu je zlomila levo nogo v spodnjem gležnju in oddrgnila mu je kožo. Prepeljali so ga v beljaško bolnišnico.

Opeka s strehe je povzročila težko poškodbo. Kristino Gretschig, ki se je mudila na obisku v Celovcu, je v Sonnwendgasse doletela nesreča, ko ji je padla na glavo ena opeka s strehe. Utrpela je zevajočo rano na glavi, poleg tega pa še potres možgan. Prepeljati so jo morali v bolnišnico.

Nedavno so delavci pri dravskem mostu pri Borovljah opazili v Dravi neko truplo, ki ga pa niso mogli rešiti iz vode. To truplo je Drava naplavila pri jezu elektrarne pri Labudu. Ugotovili so, da je utopljenec nek 48 let stari kmet, ki je 16. IV. t. l. utonil pri Svetni vesi.

V najem vzamen

srednje veliko kmetijo, opremljeno z vsem potrebnim živim in mrtvim inventarjem, katere odkupim ali nudim jamstvo. Nastop takoj! Naslov pri upravi lista.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V CELOVCU

Slovensko narodno gledališče

bo v nedeljo, dne 18. maja 1952, ob 9. uri dopoldne gostovalo

v celovškem Mestnem gledališču s Kreftovo komedijo

Krajnski komedijanti

Pred nastopom gostov iz Ljubljane *pevski koncert*

združenih moških in mešanih zborov Slovenskih prosvetnih društev

Hkrati se bomo spomnili desetletnice izselitve!

Vstopnice dobite pri krajevnih SPD ter v „Naši knjigi“ v Celovcu, Gasometergasse 10

Osrednji odbor

Krajnski komedijanti

ENA KOMEDIA V TREH AKTIH. KATERA LINHART A INU „SHUPANOVO MIZKO“ TIZHE. — Od BRATKA KREFTA.

Godi se v leji ta hude francoske prekužije 1789 v mesih Kosapersk, Listovnoj inu Gruden. Pervi inu drugi akt je per Zoisi, ta treki pak v Stanovskim teatri na dan 28. Grudna, kader so perjatli inu besedniki Krajnshine ta nar pervo posvejtno krajnsko jegro „Shupanovo Mizko“ ondukej na ogled inu posluh postavili. — Ta veliki oddih je po drugem akti.

rojstvo. Naj nove izkorenini zemlja, prečišče-ne, vdane samo nji, nji edini posvečene, ne svetu. Zemlji, ki nikoli ne vara, nikoli ne premine...

Oštinova sta se zakopala v ognjišče kot dva samotarja. Stari je brskal po hlevih, sin bezal okrog kuhe, čedil po hiši in skušal obvarovati toploto ognjišča. A ni šlo brez ženskih rok, niti pri najboljši volji. Zato priskočila Tonca. Vsak dan je smuknila v Oštinovo hišo in poprijela v kuhinji. Jozef je kar odstopil, kadar je prišla, pa gledal njo, ki ji je vse tako pristojalo k rokam. On je bil okoren, od katerekoli strani je poprijel, je bilo nerodno; Tonci je šlo pa vse tako prožno od rok: lonci, skleda, kotlički, postrežba revlačem, pomivanje in pranje. Kar gledal jo je Jozef in tako milo se mu je storilo. Včasih se pa ni mogel premagati in jo je kar objel čez pas, jo privlil k sebi — in sta zadržela... Besede nobene, samo utrip, topel, tako iskren...

Pred Špornovo hišo so pa stale štiri kočije. Bila je svatba. Kar nenadno so jo spletli. Krista se je vdala gospodu Štihu... Kar sama mu je padla v naročje, kakor zrela hruška, popolnoma dozorela. Saj je toliko let frfolela, kolebala, nazadnje ostala z otrokom. Edini Štih ji je ostal zvest in je ni zatajil v nesreči. Končno je le spoznala njegovo zvestobo in se mu vdala iz gole hvaležnosti. Saj je bil vendar čeden človek, družaben, razvit. Ne, nič je ni prosil, nič se ni vsiljeval, kar sama se je nagnila k njemu, docela vdana. Usten ni odtegl

nila, edini odgovor, jak, prepričujoč... Drugo je bilo lahko, pot je bila uglajena. Gospe mami je kanila solza, bila je zadovoljna. Saj je bil gospod Štih že čisto domač v hiši, kakor sin. In gospod papa se ni protivil niti najmanj. Saj je bilo čisto naravno, gospod Štih je bil vreden zeta, zvestoben, neupogljiv. In tudi zasluži. Saj je Štih rešil Otave, edini Štih in njegova žilava volja. Samo Štihu se mora zahvaliti Šporn za ohranitev grunta in doma, njemu edinemu; vsi ostali stebriči so sami biki, ki rijejo, kamor pač švrkne bič.

Svatba je bila sijajna. Gospod Šporn je globoko posegel v žep: vsa vsa naj ve, kako je hvaležen Štihu. Nevesti je dal silno doto, še nov dom ji bo sezidal, morda še novo štacuno ali gostilno, če bo hotela. Samo da bosta srečna s Štihom. Na gostijo pa mora vsa vas, vse naj se raduje, naj rajal Tako je velel, iskreno želel. Ali odzval se ni nihče razen stebričen, vrata hiš so ostala zaprta, ljudje gluhi za vsa prigovarjanja. — Hvala, hvala!

Predpust je utonil v pelenici pa se oglasil zopet duhovni pastir. — Hm, čudni ljudje ti Otavci. Zakaj ne prihajajo v cerkev? Odslej bo pridigal po domače, se je že nekoliko priučil. Naj pridejo, za Boga svetega! Post je tu, čas pokore! — Hvala, so se že spokorili, dočista se izpovedali, opravili s svetom... Pust ali post, vseeno. — Hm, čudni ljudje.

Gospodu Špornu je šlo na živce — pa je ugibal in uganil. Kar sam se je napotil z duhovnom k ljudem. — Če bi dali ljudje za zvo-

Razstava „Združeni narodi in Avstrija“ v celovškem muzeju

V soboto dopoldne je bila v celovškem muzeju svečana otvoritev razstave Lige združenih narodov, ki bo odprta tri tedne. V pritličnem prostoru je ravnatelj muzeja, dvorni svetnik Moro, pozdravil člane Lige, katere idealni cilj se sklada z delom muzeja, ki more tudi le v miru služiti kulturi. Med gosti so bili med drugimi navzoči predsednik celovške sekcije Lige Združenih narodov vladni svetnik Coleus-Geldern, celovški župan Graf, polkovnik Goschen, italijanski konzul, zastopnik kneževske. Generalni sekretar Lige iz Dunaja je izrazil ravnatelju Moru svojo zahvalo za prijaznost, ker je dal prostore za razstavo na razpolago. Nato se je župan Graf Združenim narodom zahvalil posebno za dežjo pomožno akcijo, od katere je sprejel Celovec znaten del. Deželni svetnik Sagaischek je imel otvoritveni govor, v katerem je podrobneje obrazložil namen Združenih narodov.

Po uradni otvoritvi je generalni sekretar Luchs povedel goste skozi razstavo. Razstava ima namen, da občinstvu predloži v besedi in sliki delo Združenih narodov in njenih posebnih organizacij. Iz razstavljenih tabel in posnetkov ter šematičnih risb, ki vsebujejo obsežen statistični material, je razvidno plodonosno

Mesec Rdečega križa

V skoraj vseh evropskih državah je mesec maj mesec Rdečega križa, ki traja letos od 2. maja do 2. junija. Ta zamisel izvira iz Zeneve, kjer je sedež mednarodne pomožne organizacije in je mesec maj rojstni mesec ustanovitelj Rdečega križa Henryja Dumanta. Mesec Rdečega križa je namenjen propagandi za poglabitev idej, ki jim služi in nabiralnim akcijam za prispevke.

Niso nezanimivi podatki o delovanju Rdečega križa na Koroškem v preteklem letu. Dejansko je na Koroškem 48 rešilnih avtov stalno v službi in so prevozili 652.950 kilometrov ter prepeljali 19.310 pomoči potrebnih oseb. Povprečno se pripeti na Koroškem dnevno 15 nezgod. V 9691 primerih so nudili prvo zdravniško pomoč, ki je bila kot hitra pomoč posebno pomembna. Na Koroškem je danes 293 ženskih in 181 moških pomočnikov Rdečega križa. Rdeči križ pa ni založen samo v službi pomoči pri dnevnih bolezenskih in neugodnih primerih, temveč tudi pri večjih, predvsem športnih prireditvah. Nadalje so pred kratkim uvedli akcijo darilcev krvi, ki bo odpomogla občutnemu pomanjkanju darilcev te vrste.

Deželni glavar Wedenig je v pozivu na prebivalstvo poudaril človekoljubno delo Rdečega križa in pozval k velikodušnosti v dnevih zbiranja prispevkov.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H., Klagenfurt. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

nove? Zvonov ni že od vojne, zato je tako mrtvo na Otavah, je uganil Šporn. Če bi pripevali za nove, — Hvala! — Za dva lepa, bronasta. — Hvala, Otavam je že odzvonilo, zvonov ne potrebuje več. — Dva nova, ulita nalašč za Sveto Ano. — Hvala, hvala, je že odklenkalo. — Nu, bo prispeval za enega Šporn sam, za drugega naj zbere vsa vas. — Hvala. Šporn jih kupi lahko deset, če se mu zdi.

Nič ni zalego.

Vstajala je pomlad. Tedaj so se odpirala vrata, ljudi je tiščalo iz molka, kar butnilo jih ven, iz strašne temnice na dan.

Žiher je naložil voz gnoja, zapregel krave, pognal pa se usedel na voz, kar na vrh gnoja se posadil, nalašč, na kljub vsemu svetu. Nikogar ne briga, Žiher se usede lahko na vrh strehe ali na gnoj, zajaše lahko bika, če mu se zdi. On se požvižga na vse, pljune na vesoljni svet.

Kapun se je zagnal iz bajte, kakor bi planil iz težkih sanj. Zaletaval se je v drevesa, z glavobutal ob planke pa padel na pot. Tiščalo ga je iz temnice...

Vrbnik je pričel piti. Kar dan za dnem se je nalival z žganjem, govoril nič, samo izvirčal. Pa je padel noter še Oštin. Žejalo je tudi njega — pa se je opil čez nemoč... Komaj je vstal, se opotekel skozi dver naravnost v štalo. Tu je popadel Rjavčeta, zgrabil ga z roko in vlekel na vas, naravnost pred mesarijo.

delo organizacije. V organizaciji je vključenega okoli 86% prebivalstva vsega sveta, dočim Avstrija še ni članica, ker ji Varnostni svet s svojim vetom, enako kakor Finski in Italiji, članstvo odreka. Pomembne pa so za Avstrijo specialne organizacije, ki tudi tukaj delujejo, kakor na primer mednarodna delavska organizacija, IRO, ki pa je 31. januarja svojo delo zaključila. Zelo pomembna je svetovna zdravstvena organizacija, ki se posebno uveljavlja v boju proti jetiki, razen tega je sprejela Av-

strija znatna sredstva za zdravstvena raziskavanja na razpolago. Nedavno je prejela Avstrija 83.000 dolarjev za ustanovitev socialno medicinske akademije. UNICEF je največ doprinesla k otroški pomožni akciji. V organizaciji ECE, evropski gospodarski komisiji, sodelujejo vse evropske države pri obravnavanju gospodarskih problemov. Nadalje je iz tabel razvidno prizadevanje Združenih narodov za poravnavo konfliktov v Indoneziji, Palestini, Kašmiru in na Koreji. Zelo poučne so slike o razdejanjih in grozotah, ki jih povzroča vojna in ogromnih stroških, ki jih zahteva. Iz neke tabele lahko posnamemo, da požre vojna en dan več, kakor stane pet let mirovnega dela Združenih narodov.

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Sreda, 7. maj:

6.10 Za kmetijstvo — 6.20 Jutranja glasba — 7.15 Pestre melodije — 8.15 Kaj kuham danes? — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 Solska oddaja — 10.45 Iz ženskega sveta — 11.00 Solska oddaja — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 Poročila in objave. Za podeželsko — 15.00 Solska oddaja — 15.30 Za filmske ljubitelje — 19.15 Lepe melodije — 20.15 Radijska igra.

Četrtek, 8. maj:

6.10 Za kmetijstvo — 8.30 Pozdrav zate — 10.45 Veder dopoldne — 11.00 Solska oddaja — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 13.45 1000 besed špansko — 14.30 Poročila in objave — 14.40 Babica pripoveduje — 15.00 Solska oddaja — 15.30 Za gospodinjstvo — 16.00 Solistična ura — 18.45 Kmečka oddaja — 20.15 K dnevu Rdečega križa.

Petek, 9. maj:

6.10 Za kmetijstvo — 6.20 Jutranja glasba — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 Solska oddaja — 10.45 Za podeželsko ženo — 11.00 Solska oddaja — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.10 Kar si želite — 14.30 Poročila in objave. Komentarji. Mogoče vas zanima... — 15.00 Solska oddaja — 17.10 Popoldanski koncert — 18.40 Športna poročila — 18.45 Kmečka oddaja — 19.15 Moderna dunajska pesem — 21.00 Radijski oder.

KINO-PREDSTAVE

CELOVEC

Carinthia

Od 9. do 12. majnika:

In der Hölle von Missouri

Peterhof

7. in 8. majnika:

Die rote Schlucht

Od 9. do 12. majnika:

Eva erbt das Paradies

KRIVA VRBA

7. in 8. majnika:

Das Mädchen mit der Maske

VELIKOVEC

7. in 8. majnika:

In Fesseln von Shangri-La

Od 9. do 11. majnika:

Nacht am Montblanc

RADIO LJUBLJANA

Sreda, 7. maj:

5.00 Pester glasbeni spored — 12.00 Operetne melodije — 13.00 Po različnih platih o raznih stvarih — 13.20 Slovenske narodne pesmi — 15.30 Solska ura za višjo stopnjo — 18.30 Igrajo Veseli godci — 19.00 Partizanski spomini — 21.30 Eksotične melodije.

Četrtek, 8. maj:

5.00 Pester glasbeni spored — 12.40 Zabavna glasba — 14.00 Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana — 14.30 Zeleli ste — poslušajte! — 18.30 Veliki orkestri igrajo zabavno glasbo — 20.00 Domače aktualnosti — 20.15 Narodne pesmi in plesi jugoslovanskih narodov.

Petek, 9. maj:

5.00 Pester glasbeni spored — 6.05 Gospodinski nasveti — 13.00 Za pionirje — 14.10 Lahka glasba — 15.30 Pojo naj ljudje — 18.30 Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana — 19.15 Narodne pesmi poje Roman Petrovič, na harmoniko spremlja Avgust Stanko — 20.00 Egon Tomc: Tedenski zunanje-politični pregled — 21.00 „Svet v satiri in humorju“ — 21.20 V plesnem ritmu.

UČINKI ATOMSKIH OROŽIJ

V Parizu so izdali knjigo, ki je predelano uradno poročilo Ministrstva za obrambo ZDA in Komisije ZDA za atomsko energijo. V njej so podani izsledki ameriških strokovnjakov, zasnovani na opažanjih na Japonskem in na otoku Bikini, kjer so eksplodirale poskusne atomske bombe. To publikacijo je omogočilo šele dovoljenje za objavo doslej tajnih podatkov. V knjigi je podan natančen opis atomske eksplozije, udarnih valov, njihove lastnosti in fizični učinek, in sicer za eksplozije v zraku in pod vodo. V knjigi so nadalje izsledki proučevanja raznih izžarevanj (toplotno, jedrsko, začetno in preostalo), radioaktivnega okuženja, ugotavljanja žarkov in merjenja izžarevanj, razkuževanja, učinka na ljudi in pa zaščite. Iz poročila je razvidno, da so opustošenja kljub vsemu vendarle omejena in da je na podlagi proučevanj učinkov atomskega orožja tehnično mogoče zgraditi učinkovita zaklonska.

NA ŽIVILSKE NAKAZNICE SE DOBI

Deželni prehrambeni urad je določil za mesec maj naslednja živila na živilske kazni: sladkor: 700 g na odrezek V (živilske kazni: ce za maj), 500 g na odrezke V/M; olje: 100 g na odrezek 17; margarina: 250 g na odrezek 16; svinjska mast: 300 g na odrezek 18.

Pesnik Anton Wildgans

Kulturni urad celovškega mesta je dne 29. aprila priredil svečano slavnost v spomin pesnika Antona Wildgansa. Wildgans je bil rojen 17. aprila 1881 v Mödlingu kot sin revnih staršev. V četrtem letu svojega življenja mu je umrla mati, oče pa je hiral na neozdravljivi bolezni. Reven in sam sebi prepuščen se je prebijal skozi mlada leta in v velikem pomanjkanju končal svoj pravni študij. Šele v zrelih letih je spoznal svoje pesniško poslanstvo in je pričel pisati. Njegova številna umetniška dela so izraz ljubezni in trpljenja preizkušene- ga človeškega srca in prežeta globoke lirike. Njegova predanost pa je veljala tudi glasbi in je kot violinist-diletant dosegel mojstrsko višino.

Wildgansovi drami „Armut“, „Dies irae“, njegove izoblikovane pesnitve „Sonette an Ead“ in „Wiener Gedichte“, njegov ep „Hirbisch“ in njegova lastna biografija „Musik der Kindheit“ pomenijo trajne zaklade v avstrijski literaturi. Kot direktor dunajskega dvornega gledališča je dal svojo izrazito noto kulturnemu življenju. Dne 3. maja 1932, torej pred dvajsetimi leti, je Wildgans v svojem rojstnem kraju umrl. V spominski uri je kulturni urad počastil v glasbi in poeziji njegov spomin.

Slovenska prosvetna zveza naznanja

Slovensko prosvetno društvo „Gorjanci“ v Kotmari vesi bo v nedeljo, dne 11. maja 1952 ob 20.00 uri priredilo pri Plajerju v Kotmari vesi Finžgarjevo igro:

„VERIGA“

Sodeluje moški in mešani pevski zbor. Vabimo k številni udeležbi!

V soboto, 10. maja 1952, od 8.45 do 9.15 ure bo v celovškem radiu oddaja SPZ v spomin Ivana Cankarja z igro: „Kralj na Betajnovi“.

Hranilnica in posojilnica Št. Janž v Rožu registrirana zadruga z neomejenim jamstvom

Vabilo

na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice Št. Janž v Rožu registrovane zadruge z neomejenim jamstvom, ki bo v nedeljo, dne 11. maja 1952, ob 3. uri popoldne v zadrugi pisarni pri Tišlerju v Št. Janžu.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Pregled in odobritev računskega zaključka za leto 1951.
5. Volitev odbora in nadzorstva.
6. Služajnosti.

O p o m b a : V slučaju nesklepčnosti bo pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu zastopanih deležev.

K obilni udeležbi vabi

O d b o r.

Najlepše darilo za materinski dan je lepa slovenska knjiga, ki vam jo dobavi knjigarna

„Naša knjiga“

Miško Kranjec: „Pomlad“, vez. ppl., 426 str. 16.—
Miško Kranjec: „Majhne so te stvari“, 483 str., vez. ppl. 18.—
Jakob Sket: „Miklova Zala“, 127 str., broš. 5.—
Oton Zupančič: „Sto pesmi“, 206 str., pl. 16.50
Janez Trdina: „Bajke in povesti o Gorjancih“, 238 str., pl. 7.50
Poezije dr. F. Prešerna, 224 str., pl. 7.50
F. Finžgar: Spisi X., 312 str., ppl. 16.—
F. Finžgar: Spisi XII., 360 str., ppl. 16.—
Dreiser: „Ameriška tragedija“ I-II., 836 str., ppl. 36.—
Hemingway: „Komu zvonijo“, 527 str., pl. 24.50
E. Curie: „Gospa Curie“, 352 str., ppl. 16.—
Vladimir Ličen: „Shranjevanje živil“, 106 str., ppl. 15.—
Dr. Avčim: „Naš najmlajši“, 32 str., broš. 1.50
Mesečnik „Naša žena“, br. 3.—

„NAŠA KNJIGA“, Celovec Gasometergasse 10

Praktični nasveti

Ne pritožujte se zaradi bolečin v želodcu, sami ste tega krivi. Poskusite enkrat po vsakem zalogažu vilice odložiti in temeljito prežvečiti. Želodec vam bo za to hvaležen.

Dekle je osupnila, se ga prestrašila, zbežala. Joze se je pognal za njo kakor blazen. A na pragu se je spotaknil in padel... Tedaj se je primajal oče — in se kar pogreznil nad sinom.

Otave so se zganile od ohromelosti, a bile bolehave, potrebne nege, okrevanja. Bile so tope, brezbrizne za vse: nikomur nič dolžne, nikomur podložne, na zemlji svet zase. Ljudje lahko uganjajo kar se jim poljubi, norčije ali budalosti, so lahko prismojeni ali zadirčni, orjejo lahko cesto ali zemljo, sadijo krompir ali kamenje, glodajo korenine ali lubje, Svet jih ne briga, jim ni nič dal, mu niso nič dolžni.

Joze se je polagamo prebudil iz bolne omame. Za teden, dva se je zaprl v premissljevanje, govoril nič. A pomlad je prodirala močnejše in topleje v hišo pa Jozeja ogrela. Napravil se je in jo mahnil naravnost do Šporna.

„Nun, Jose?“

„Ženil bi se...“

„Ženil?“

„Če bi dali našega Silana nazaj...“

„Vašega Silana?“

„Nu, če dovolite, da se vrne...“

„Spričo mene kadar hoče, nikoli ga nisem gonil z Otav.“

„Pustimo tisto. Dro veste, kako je bilo.“

„Spričo mene lahko, toda spričo drugih.“

„Od Vas zavisi, samo od Vas.“

„Saj te poroči lahko novi gospod, čemu bi se vračal oni?“

(Dalje)

„Ná, Jelen, premalo si naju, še enkrat mahni! Pa boš jedel klobase. Kar sam jih boš žrl, Jelen, kar sam, mi jih ne bomo. Ne, tvojih kosti ne glodamo več. Pitaš lahko podgane, če se ti zdi, cvreš krepane mačke in miši, voličev ne dobiš več, nobenih več! Rajši podavimo spočete v vampih, da veš, Jelen, naše krave se ne bodo več telile za mesarje! — Ná, Rjavče, kar kamen mu porini, da bo pomnil pesjan praklet!“

Spustil ga je, a fanté se je lomilo urno domov. Oštin pa h kovačiji. Tam sta sedela kovač in Ovniček.

„Nu, paklenšče kanalje! Nimata dela, a? Kovač, ti nas ne boš več koval, Ovniček, ti ne boš več zibelk tesal, vama je odklenkalo. Kovač, ti prikovaj Ovničku gobec, ti Ovniček pa teši rakev kovaču, če nimata dela. Kanalje paklenšče!“

Oštin se je zamajal dalje pa srečal žandarje. „Škoda časa za pohajkovanje. Rožljanje z verigo al rožnim vencem — vseeno!“ je kavnul in se opotekel mimo. Po sredi vasi se je zalehtaval opit in čuden, v obraz mršav. Prej tako krotak, nikoli pijan.

Medtem je pa planil doma Joze iz sebe. Kar na lepem je popadel za ognjiščem Tonco, jo ugriznil in v vrat in pričel trgati krilo z nje... „Povej mi, povej, si ali nisi... moja, samo moja?“ je hropel, jo upogibal k tlom... Ali te resnično ni zagrenila moja pohaba?... Povij in reci mi, če ne te zadavim oskrunim... Saj ti me le varaš, dražiš!“